

IN BEWEGING!

Coalitieakkoord West Betuwe 2022-2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Voorwoord / Inleiding	3
1 – Dienstverlening & Bestuurscultuur	4
2 – Kerngericht werken.....	5
3 – Wonen & Openbare Ruimte	6
4 – Voorzieningen	7
5 – Vrijwilligers & Verenigingsleven.....	8
6 – Zorg & Welzijn	9
7 – Sport, Cultuur & Recreatie	10
8 – Economie, Ondernemerschap & Werken.....	11
9 – Verkeer & Vervoer	12
10 – Natuur, Landschap & Milieu	13
11 – Veiligheid & Openbare Orde	15
12 – Financiën.....	16

Voorwoord / Inleiding

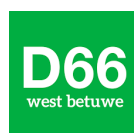
De eerste drie jaar van West Betuwe hebben we met elkaar een hoop werk verzet. Raad, college en organisatie hebben samen gebouwd aan onze mooie gemeente. Er is veel bereikt en veel in gang gezet. We hebben goed op onze financiële (meerjaren)positie gelet en tegelijkertijd zorgvuldig geïnvesteerd in de leefbaarheid van en toekomstbestendig onderhoud in onze 26 kernen. Meer dan 70 (beleids)harmonisaties zijn afgerond en dat met flinke tegenwind van twee jaar werken onder coronomstandigheden. Nu ligt er een stevig fundament voor de toekomst. Een mooie positie om op voort te bouwen en richting te geven aan nieuw elan.

Met elkaar komen we **'in beweging'**! We trekken de uitvoering van de gemaakte plannen op gang. De 26 kernagenda's vormen de ruggengraat van de uitvoering. In de komende bestuursperiode gaan we de kanteling maken naar een kerngerichte aanpak van beheerplannen. Dat vraagt om een andere manier van werken en begroten. Lef, creativiteit, omdenken en mensgerichtheid zijn daarbij sleutelwoorden.

Maar **'in beweging'** is meer! We geloven in de kracht van de kernen. Er zit energie in onze dorpjes en stadjes. Die willen we benutten. Of het nu gaat om het bouwen van woningen, het omzien naar elkaar, het realiseren van ontmoetingen of om het ontvangen van recreanten. Om verenigingsleven of groenonderhoud in eigen beheer. Gemeente en inwoners komen samen in beweging om de leefbaarheid van onze mooie gemeente te vergroten.

Heel letterlijk betrekken we **'in beweging'** tenslotte ook op onze plannen op het terrein van sport en bewegen. Bewegen is goed voor een mens. Het zorgt voor een betere conditie en gaat somberheid en slapeloosheid tegen. Maar het creëert ook ontmoeting tussen mensen. Het zorgt voor verbinding en versterking van het sociale netwerk. We willen stimuleren dat mensen ook letterlijk in beweging zijn.

In beweging komen. Dat kunnen we niet alleen. We doen het samen. Dit vraagt ook wat van onze bestuurscultuur. We zoeken naar verbinding en samenwerking. Tussen gemeente en inwoners, tussen raad en college en tussen coalitie en oppositie. Samen in beweging voor onze mooie gemeente West Betuwe!

1 – Dienstverlening & Bestuurscultuur

BETROKKEN, DICHTBIJ & DAADKRACHTIG

Dit is onze visie....

De gemeente is er voor de inwoners en niet andersom. En daar zijn we op aanspreekbaar. Dat betekent dat onze dienstverlening dichtbij en op maat is. We laten inwoners niet langer wachten dan nodig. Daarom blijven we inzetten op verdere verbetering van onze processen ('Lean'). Ook houden we inwoners op de hoogte van de voortgang van hun aanvraag. De dienstverlening is mensgericht. We handelen zo veel mogelijk in de geest van de wet. Creatief (door)denken, omdenken en durf vormen de basis van de werkwijze. We sturen inwoners niet van het kastje naar de muur. We krijgen juist specifieke aanspreekpunten in de organisatie. Bij hen kunnen inwoners en ondernemers terecht als zij vastlopen in gemeentelijke wet- en regelgeving.

Overbodige regels schaffen we af, noodzakelijke regelgeving leggen we uit. Daarvoor vergroten we de slagkracht van onze communicatie: in begrijpelijke taal, via verschillende media en proactief. Inwoners mogen niet verrast worden over, bijvoorbeeld, wegwerkzaamheden in hun omgeving. Daarbij houden we oog voor mensen die digitaal minder vaardig zijn. .

West Betuwe wil graag samen met de samenleving haar ambities waarmaken. Dat vraagt om een betrokken manier van besturen, in verbinding met de samenleving. Raad, college en organisatie zijn zichtbaar en benaderbaar voor en in de kernen. Ze zijn op de hoogte van wat er speelt. We voeren het vastgestelde participatiebeleid uit en geven daarmee veel ruimte voor inspraak en initiatief van inwoners.

Dit moet hand in hand gaan met een daadkrachtige wijze van besturen. We voeren de vastgestelde beleids- en beheerplannen uit, versnellen uitvoering waar mogelijk en ontwikkelen de plannen door met een kerngerichte insteek (zie hoofdstuk 2). Het bestuur weet welke vraagstukken het niveau van een kern overstijgen. Die vragen om een lokale of regionale afweging.

...en dit gaan we doen

- We gaan door met het thuisbezorgen van paspoorten en rijbewijzen.
- Vrije inloop voor afspraken in het gemeentehuis blijven behouden.
- We onderzoeken de meerwaarde van een regionale ombudsman, waar mensen met klachten naartoe kunnen. Feedback nemen we serieus om onze organisatie te verbeteren.
- We wijzen 'meedenkfunctionarissen' aan binnen de organisatie. Zij begeleiden inwoners en organisaties die vastlopen met hun aanvraag (bijv. subsidies of vergunning).
- Inwoners krijgen inzage in de voortgang van hun aanvraag (digitaal). Of ze worden daarvan proactief op de hoogte gehouden (niet digitaal-vaardigen).
- Alle communicatie naar buiten is in begrijpelijke taal (B1).
- Onze communicatie is kerngericht. Via diverse kanalen laten we tijdig weten welke werkzaamheden in de openbare ruimte de komende periode in welke kern op stapel staan.
- Ook in Dienstverleningsovereenkomsten met onze gemeenschappelijke regelingen zetten we in op dichtbij en op maat.
- Beeldvormende raadsvergaderingen vinden waar mogelijk op locatie plaats.
- We meten de gebruiksvriendelijkheid van diensten en formulieren en verbeteren die waar nodig.

2 – Kerngericht werken

ELKE KERN TELT

Dit is onze visie...

Onze gemeente kenmerkt zich door 26 kernen met een eigen identiteit en karakter. Deze moeten behouden blijven. We houden dan ook oog voor de eigenheid van onze kernen en leveren maatwerk per kern. De basis voor dit maatwerk ligt in de 26 opgestelde kernagenda's van onze inwoners. We gaan met onze inwoners aan de slag om de kernagenda's uit te voeren. Hiervoor maken we de benodigde middelen vrij.

Daarnaast wordt kerngericht werken ook echt onze manier van werken en we sluiten onze begroting hier beter op aan. In de begroting creëren we structurele ruimte om de beheerplannen zoals wegen en groen ook kerngericht op te zetten en uit te voeren. Daarbij creëren we ook ruimte voor mogelijk toekomstig gewenst maatwerk.

Het blijven ondersteunen van leefbaarheidsinitiatieven vinden we belangrijk. Hiermee kunnen we inwoners op een snelle manier helpen bij een initiatief voor hun kern. Per kern blijft een structureel bedrag beschikbaar. Daarnaast ontwikkelen we met onze inwoners voor de kernen een (online) netwerkomgeving waarop alle kernen met elkaar en de gemeente in verbinding staan.

...en dit gaan we doen

- We voeren de kernagenda's uit en ontwikkelen deze door en betrekken een nog grotere groep van inwoners, verenigingen en organisaties. Voor de uitvoering maken we éénmalig 1,5 miljoen euro vrij. Dit voegen we toe aan de bestemmingsreserve Kernenbeleid.
- We richten onze beheerplannen en begroting kerngericht in en zorgen dat we capaciteit beschikbaar hebben voor maatwerk. Voor deze verdere kanteling naar kerngericht werken maken we éénmalig 5 miljoen euro vrij. Hiermee komt er ook budget voor (multidisciplinaire) projectleiders en -teams. In 2025 willen we duidelijk hebben hoeveel er structureel nodig is voor deze manier van werken.
- We richten de gemeentelijke organisatie verder in op kerngericht werken. We werken daarbij integraal en programmatisch. Binnen het programma Samen West Betuws Werken is het opgavegericht en kerngericht werken een vast onderdeel van de ontwikkeling van de organisatie en de inwerkprogramma's.
- We zijn als gemeente zichtbaar in de kern, zowel de bestuurders als de ambtenaren, en leveren mensgerichte dienstverlening. Bestuurlijk is de vakwethouder het aanspreekpunt. We wijzen geen gebiedswethouders meer aan. De gebiedsmakelaars en gebiedsbeheerders blijven vanzelfsprekend wel bestaan.
- De 5.000 euro per kern leefbaarheidsbudget blijft beschikbaar. Inwoners kunnen hiermee uitvoering geven aan eenmalige, kleinschalige initiatieven.
- We ontwikkelen samen met de inwoners een online netwerkomgeving die zorgt voor toegang en actualisatie van de kernagenda's, meer ontmoeting, kennisdeling en uitwisseling. We communiceren daarnaast kerngericht en informeren inwoners als plannings wijzigen. We houden rekening met inwoners die niet digitaal vaardig zijn. Het uitgangspunt blijft om elkaar zoveel mogelijk daadwerkelijk te ontmoeten. Voor de ontwikkeling en het beheer maken we budget vrij.

3 – Wonen & Openbare Ruimte

VERSNELLEN MET LEF

Dit is onze visie....

In West Betuwe is er behoefte aan woningbouw in alle kernen, passend bij de schaal van de kern. Hier gaan we werk van maken! Zo zijn er al 2.600 woningen gepland tot 2030, maar dat vinden we niet genoeg. Het tempo moet omhoog en we moeten creatief zijn. Dit vraagt lef. We willen namelijk versneld betaalbare koop- en huurwoningen in alle kernen realiseren, via in- en uitbreiding. Daarbij bieden we ruimte voor flexibele woonoplossingen om het woningtekort tegen te gaan. Inwoners uit West Betuwe moeten daarbij als eerste de kans krijgen om een woning te kunnen kopen of te huren.

Knelpunten die we tegenkomen lossen we op met creativiteit. We faciliteren bij initiatieven van inwoners (bijvoorbeeld CPO) en continueren de startersleningen. Verder zoeken we door naar frisse, nieuwe manieren om met lef te versnellen. Juist door samenwerking, lobbyen en het denken buiten de kaders moeten we met elkaar komen tot meer woningbouw. Vanuit de mogelijkheden van de Omgevingswet zoeken we de ruimte om te experimenteren en soepel om te gaan met wensen van nevenactiviteiten in het buitengebied, zoals recreatie en toerisme.

De taak vergunningverlening bouw gaan we volledig in het gemeentehuis realiseren en organiseren. Zo kunnen we dienstverlening 'dichtbij en op maat' leveren. We onderzoeken gelijktijdig om toezicht en handhaving bouwen ook in het gemeentehuis te realiseren en organiseren. Het beheer van de openbare ruimte richten we kerngericht in en laten we aansluiten bij de wensen vanuit de inwoners (zie H2).

...en dit gaan we doen

- We zorgen voor een versnelling van woningbouw, passend bij de schaal van de kernen en met een focus op betaalbare koop- en huurwoningen. Een actieve focus ligt daarbij op onze krimpkeren.
- Inwoners uit West Betuwe krijgen als eerste de kans bij nieuwbouwprojecten en huurwoningen. Daarnaast voeren we een zelfbewoningsplicht in.
- We continueren de startersleningen en breiden die waar mogelijk uit.
- We bieden ruimte voor alternatieve, flexibele woonoplossingen met als doel zo snel mogelijk te bouwen.
- Met de woningcorporaties kijken we naar spreiding van sociale huurwoningen over alle kernen.
- We onderzoeken de diverse mogelijkheden van actieve grondpolitiek.
- Een intern aanjaagteam en een lokale denktank (met externen) worden opgericht voor versnelling, samenwerking en lobby. We herzien het afwegingskader Woningbouwinitiatieven.
- We experimenteren vanuit de mogelijkheden van de Omgevingswet. Bijvoorbeeld ten aanzien van nevenactiviteiten in het buitengebied voor recreatie en toerisme.
- Vergunningverlening bouwen halen we volledig weg bij de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR). We onderzoeken daarbij gelijktijdig om ook toezicht en handhaving in eigen huis te realiseren en organiseren.
- We voldoen aan de taakstelling huisvesting statushouders vanuit het Rijk. Bij de opvang van vluchtelingen is kleinschaligheid het uitgangspunt, dus verspreid over de kernen.
- Kleinschalige huisvesting van arbeidsmigranten wordt bij voorkeur op het terrein van de werkgever gerealiseerd.
- We kijken naar de dienstverleningsovereenkomst (DVO) om het beheer openbare ruimte dat door Avri wordt uitgevoerd weer terug te halen. Een mogelijkheid is dit beheer zelf uit te voeren of door (lokale) hoveniers.

4 – Voorzieningen

SAMENKOMEN EN ONTMOETEN

Dit is onze visie....

Voorzieningen zijn het hart van de kernen. Onder andere scholen, dorpshuizen en sportverenigingen zorgen voor ontmoeting en samenkomst tussen inwoners. Deze voorzieningen willen we behouden en de mogelijkheid bieden verder te ontwikkelen. Zo kunnen ook komende generaties hiervan gebruik blijven maken. Hier is actief beleid voor nodig.

We willen een compleet en zo divers mogelijk aanbod van onderwijs in de gemeente, van basisschool tot HBO (Fruit Tech Campus). Basisscholen en peuterspeelzalen willen we behouden, ze zijn dichtbij, toegankelijk en bereikbaar. We ondersteunen scholen bij verduurzaming en er is een gezond binnenklimaat door ventilatie. Waar mogelijk halen we nieuwbouw en verduurzaming naar voren.

Dorpshuizen en MFC's zijn dé ontmoetingsplek in de kernen. Veelal vrijwilligers houden het dorpshuis draaiende, waar vervolgens veel verenigingen met activiteiten dankbaar gebruik van maken. Dorpshuizen krijgen onze ondersteuning met een jaarlijkse subsidie voor onderhoud. Daarnaast gaan we dorpshuizen ondersteunen met de verduurzaming en energiebesparing. Op de korte termijn kijken we naar compensatie van de gestegen energiekosten. Uiteindelijk willen we komen tot een gezonde exploitatie van de dorpshuizen en MFC's, eventueel met uitbreiding van activiteiten.

Daarnaast zien we grote meerwaarde van sportvoorzieningen in de kernen (zie hoofdstuk 7). De toekomst van sportvelden en -accommodaties vormt daarbij een belangrijk onderwerp. We helpen sportverenigingen dan ook zich verder te ontwikkelen. We maken het daarbij mogelijk voor sportverenigingen tegen een laag percentage een lening af te sluiten. Een belangrijke voorziening is een overdekte zwemaccommodatie. We willen een overdekte zwemaccommodatie behouden en ontwikkelen, waarbij we de vorm en locatie afstemmen op de wensen van inwoners. We hebben daarnaast speciale aandacht voor voorzieningen die perspectief en ontspanning bieden voor de jeugd van 12 t/m 25 jaar.

...en dit gaan we doen

- Scholen en peuterspeelzalen willen we behouden en de verduurzaming ervan versnellen.
- Dorpshuizen en speeltuinen blijven we ondersteunen met een jaarlijkse subsidie en voldoende geld voor periodiek (groot) onderhoud. We houden hierbij rekening met stijging van de bouwkosten en vullen het fonds Steengoed hierop aan.
- Dorpshuizen ondersteunen we bij het verduurzamen. We richten hiervoor een extra investeringsfonds op en op de korte termijn compenseren we de hogere energieprijzen. Zo werken we samen met de dorpshuizen aan een gezonde exploitatie en multifunctioneel gebruik.
- We onderzoeken de verbreding/uitbreiding van de theaterzaal van de Pluk.
- Sportleningen worden mogelijk gemaakt: zo kunnen sportverenigingen tegen een laag percentage een lening afsluiten om uitbreiding of verduurzaming te versnellen.
- We willen een overdekte zwemaccommodatie behouden en ontwikkelen. De vorm en locatie stemmen we af op de wensen van inwoners.
- We stellen een accommodatiebeleid op waarin we de balans zoeken tussen het ondersteunen van stichtingen/verenigingen/vrijwilligers en het afstoten van gemeentelijk maatschappelijk vastgoed om zo kosten te besparen.
- Er komt een paraplu-bestemmingsplan horeca dorpshuizen.

5 – Vrijwilligers & Verenigingsleven

HET CEMENT VAN DE SAMENLEVING

Dit is onze visie...

Vrijwilligers en verenigingen zijn het cement van de samenleving. Zo verbinden ze verschillende mensen aan elkaar en geven ze iedereen de kans om een steentje bij te dragen aan de samenleving. Ze zijn heel belangrijk voor de gemeente en verdienen waardering voor wat ze doen. Het belangrijkste is dat iedereen mee kan doen.

Het verenigingsleven heeft vanwege corona een zware tijd achter de rug. Geen activiteiten en nauwelijks inkomsten. Langzaam krabbelt dit nu weer op. Dit vraagt om een maximale ondersteuning van de verenigingen en (hun) vrijwilligers door de gemeente. Dit geldt zowel in financiële als in faciliterende zin. Zo houden we de subsidies voor verenigingen, vrijwilligers en leefbaarheidsinitiatieven in stand, maar zorgen we ook voor een optimale ondersteuning bij en efficiëntie van vergunning- en subsidieaanvragen (zie hoofdstuk 1).

...en dit gaan we doen

- Een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) voor vrijwilligers blijft gratis.
- Bestaande subsidiegelden voor vrijwilligers en verenigingen blijven bestaan.
- We schaffen de leges af voor vergunningen rond lokale vrijwilligersevenementen (niet-commercieel) en leefbaarheidsinitiatieven.
- Jongeren roepen we actief op om met eigen ideeën voor activiteiten te komen. We vragen hier de hulp van de jongerenraad bij.
- Er komt een Nota Evenementen waarin we o.a. vanuit Gebiedsmarketing (fruitgemeente) en Sport & Bewegen (sportgemeente) evenementen aanwijzen waar we als gemeente actief aan gaan bijdragen (bijv. Rode Kruis Bloesemtocht of een extern binnen te halen evenement).
- In het *Lean*-organiseren van de gemeentelijke processen geven we voorrang aan het vergunningen- en subsidieproces.
- Verenigingen en (niet-commerciële) evenementen kunnen gebruik blijven maken van afzettingen en hekwerken van de gemeente en een gratis haal- en brengservice.

6 – Zorg & Welzijn

BOUWEN AAN SOCIALE KRACHT

Dit is onze visie...

Een sterke, leefbare samenleving heeft een positief effect op het sociaal domein. Door te investeren in sociale kracht, voorkomen we problematiek en stimuleren we de leefbaarheid. Voor inwoners die een steuntje in de rug nodig hebben, organiseren we zorg laagdrempelig en lokaal. Waar nodig bieden we gespecialiseerde zorg, maar we maken zoveel mogelijk gebruik van algemene voorzieningen.

Door krimpende budgetten en stijgende zorgkosten zijn we tegelijkertijd genoodzaakt maatregelen te nemen om de begroting van het sociaal domein in balans te brengen. Daarom investeren we tijdelijk extra, om op termijn kosten te besparen. Zo werken we samen met onze maatschappelijke partners aan een goed zorgaanbod, zodat al onze inwoners de juiste zorg op de juiste plek kunnen blijven ontvangen.

Preventie is daarbij het sleutelwoord. Voorkomen is beter dan genezen. We stimuleren een gezonde levensstijl en positieve gezondheid bij inwoners. Hierbij denken we ook aan het tegengaan van verslaving aan drugs en alcohol. We stimuleren sport en bewegen, bestrijden laaggeletterdheid en hebben extra aandacht voor toenemende eenzaamheid en de mentale gezondheid van alle leeftijdsgroepen, in het bijzonder jongeren. Dit alles bevordert het welzijn en vermindert de kans op zorg.

Meedoen is belangrijk. Daarom stimuleren we mensen met een bijstandsuitkering om te re-integreren. We dragen actief mogelijkheden aan om de afstand tot de maatschappij te verkleinen. Vrijwilligerswerk is daarbij een goede oplossing. Het blijven betrekken van vrijwilligersorganisaties door welzijnsorganisaties in het sociaal domein is daarbij belangrijk.

...en dit gaan we doen

- We continueren de ingezette lijn uit het beleidsplan Bouwen aan Sociale Kracht en het lokale preventieakkoord Samen gezond in West Betuwe. We sturen actief op de besparingsdoelstellingen.
- In een beleidsnota KP4 komen we met een actieplan om in te zetten op persoonlijk contact en een proactieve benadering bij mensen met en grote afstand tot de arbeidsmarkt.
- We intensiveren de inzet van combinatiefunctionarissen sport en cultuur op scholen en naschoolse voorzieningen.
- Ouderen stellen we in staat om zo lang mogelijk gezond thuis te wonen, waarbij in geval van noodzakelijke woningaanpassingen wordt gekozen voor de best passende aanpassing en de financieel meest voordelige voorziening wordt getroffen.
- We evalueren, samen met mantelzorgers, het mantelzorgbeleid en zoeken daarbij naar meer en passende ondersteuning. Denk hierbij aan respijtzorg en/of vrijwillige palliatieve zorg.
- De bestaande bibliotheekvoorzieningen en -programma's blijven behouden in de strijd tegen laaggeletterdheid.
- West Betuwe is JOGG-gemeente (Jongeren op Gezond Gewicht) én koploper Inclusie (iedereen doet mee). Dat blijft zo!

7 – Sport, Kunst, Cultuur & Recreatie

GAAN VOOR GOUD

Dit is onze visie....

Onze cultuur(historie) en tradities liggen ons na aan het hart en deze willen we behouden. Het wordt gevormd door ons allemaal en is voor ons allemaal. Wij vinden het heel belangrijk dat dit qua beleving en beoefening laagdrempelig is. Iedereen doet mee en iedereen moet zijn talenten kunnen ontwikkelen. Dat begint al op jonge leeftijd. Daarom zoeken we actief de verbinding tussen de kunst- en cultuursector en het onderwijs.

Dit geldt ook voor sport. Door actieve deelname aan sport en bewegen al op jonge leeftijd te stimuleren leren kinderen al snel de meerwaarde hiervan inzien. Het vergroot (preventief) de gezondheid en heeft een sociale functie: iedereen kan meedoen. De gemeente leunt hierbij niet achterover, maar heeft een actieve rol in het stimuleren, faciliteren en laagdrempelig houden van sport- en beweegactiviteiten. We tonen hierbij grote ambities. In 2025 willen we Sportgemeente van het jaar worden.

Zo'n stimulerende en faciliterende rol heeft de gemeente ook op het terrein van recreatie en toerisme. Het prachtige West Betuwse (agrarische en landelijke) landschap en de mooie cultuur in onze gemeente stellen we graag open voor inwoners en bezoekers. Daarin zoeken we een balans waarbij massatoerisme wordt voorkomen. Zo ontstaat er een gunstig klimaat voor alle ondernemers en inwoners. De toeristische balans levert een positieve bijdrage aan de levendigheid binnen de gemeente. Met als gevolg dat we de leefbaarheid en welvaart vergroten. Oftewel: kwaliteit gaat voor kwantiteit!

...en dit gaan we doen

- De incidentele 50.000 euro voor het uitvoeringsprogramma Cultuur & Kunst nemen we structureel op in de begroting.
- Voor het bijzonder onderhoud van ons monumentaal erfgoed maken we structureel 35.000 euro extra vrij binnen de bestaande subsidieverordening monumenten.
- We promoten het landelijk programma 'meer muziek in de klas'. We onderzoeken met de muziekverenigingen in de gemeente hoe we hun muziekopleidingen een (financiële) impuls kunnen geven.
- Via onze subsidieverordening gaan we schooltoernooien en beweegmeerderdaagsen ondersteunen.
- We spreken de ambitie uit om in 2025 sportgemeente van het jaar te zijn en koppelen hier een doelgericht actieplan aan.
- We kijken met inwoners naar de mogelijkheid van meer natuurswembaden, bijvoorbeeld in de Crobsche waard, en zoeken met visverenigingen voldoende, bereikbare en toegankelijke viswateren.
- We bieden toegang tot de Linge voor alle inwoners, met steigers in elke kern aan de Linge. Ook geven we met de inwoners invulling aan belevingspunten aan de Waal.
- De mogelijkheden van het convenant cultuureducatie (met alle basisscholen, cultuurmakers en ondernemers) breiden we uit met boerderij-educatie en natuur- en milieueducatie.
- We zoeken naar uitbouw van klompenpaden, dorpsommetjes en beweegroutes. Voor de aanleg van een volwaardige mountainbikeroute in onze gemeente maken we incidenteel geld vrij.
- We staan positief tegenover initiatieven voor (tijdelijke) recreatieve eetgelegenheden en de vestiging van kwalitatieve horeca waar mogelijk.

8 – Economie, Ondernemerschap & Werken

AAN DE SLAG!

Dit is onze visie...

In de gemeente zijn 5.500 bedrijven gevestigd waar 27.800 personen werken. De afgelopen jaren is de werkgelegenheid in West Betuwe sterk gegroeid en het werkloosheidspercentage is relatief laag. Deze positieve ontwikkelingen maken ons trots en dit houden we graag vast, met name in de voor West Betuwe zo kenmerkende sectoren als de logistiek, fruit- en tuinbouw en de maakindustrie. Hiervoor werken we samen in Greenport Gelderland (tuinbouw), Logistics Valley (logistiek), het Bureau voor Toerisme Rivierenland (BTR) en Fruitdelta Rivierenland.

Na de coronacrisis en door de huidige oorlog in Oekraïne is het nog duidelijker geworden dat we moeten toewerken naar een weerbare, toekomstbestendige en duurzame economie. We werken daarom aan een goed ondernemersklimaat waarin het ondernemerschap wordt gestimuleerd en we bedrijven langdurig aan onze gemeente binden. Daarvoor moet het mobiele netwerk in heel de gemeente goed werkend en bereikbaar zijn. Als gemeente zijn we er voor onze ondernemers. Regels vanuit het Rijk passen we daarom soepel toe.

We kijken naar creatieve manieren om binnen de regels bij lokale ondernemers in te kopen. Zo kan de CO₂ footprint positief bijdragen aan ons duurzaamheidsbeleid en lokale inkoop. De lijntjes met de gemeente zijn kort en ook ondernemers hebben een eigen aanspreekpunt. We stellen namelijk een ondernemersmakelaar aan die ook optreedt als contactfunctionaris voor bedrijven.

Het onderzoek naar de winkeltijden/zondagsopening is afgerond. De coalitie beschouwt de zondagsopening van winkels, venten en standplaatsen als een vrije kwestie.

Samenwerken aan de economie doen we binnen onze gemeente, maar ook in de Fruit Delta Rivierenland. Om optimaal gebruik te kunnen maken van subsidiestromen vanuit Provincie, Rijk en EU is het wenselijk dat we aangesloten blijven bij het regionaal investeringsfonds van Regio Rivierenland. We gaan dit fonds actief stimuleren bij bedrijven en instellingen uit de gemeente.

...en dit gaan we doen

- We stimuleren ondernemerschap, binden bedrijven en optimaliseren daarmee werkgelegenheid voor iedereen.
- We kijken en streven naar flexibiliteit bij het starten van nevenactiviteiten van bedrijven of organisaties op bijvoorbeeld het gebied van recreatie, toerisme, spelactiviteiten en beleving van streekproducten en ambachten.
- Agrariërs die om willen schakelen naar een vorm van duurzame veehouderij, akkerbouw of ander verdienmodel worden actief ondersteund (zie hoofdstuk 10).
- We kijken naar creatieve manieren om binnen de regels bij lokale ondernemers in te kopen.
- Er komt een ondernemersmakelaar: hét aanspreekpunt voor ondernemers bij de gemeente.
- We werken aan en investeren met bedrijven in toekomstbestendige bedrijventerreinen op het gebied van verduurzaming, circulariteit, bereikbaarheid, hinder en klimaatadaptatie.
- We sluiten aan bij het Regionaal Investeringsfonds (RIF) en zien af van een lokaal fonds. We wijzen ondernemers actief op de mogelijkheden van dit fonds.
- Het mobiele netwerk moet in heel de gemeente goed werkend en bereikbaar zijn.

9 – Verkeer & Vervoer

BEREIKBAAR VOOR IEDEREEN

Dit is onze visie...

In West Betuwe zorgen we dat onze inwoners mobiel blijven, kunnen meedoen in de samenleving en voorzieningen binnen bereik zijn. Door mobiliteit voor iedereen te willen garanderen, werken we aan onze gezamenlijke identiteit en geven we onze inwoners en kernen de ruimte om hun eigen identiteit verder te ontwikkelen. Dit zien we ook terug in de kernagenda's. Naast wonen en groen vragen veel kernen om een oplossing voor een verkeersknelpunt. Die moeten, juist met het oog op veiligheid, versneld opgepakt worden.

Het is hierbij van belang dat ook de onderlinge kernen goed en veilig verbonden en bereikbaar zijn. Saamhorigheid in een dorp en binnen de gemeente wordt sterker wanneer inwoners elkaar zien en gemakkelijk kunnen aanspreken. We werken daarom aan ruimte voor ontmoeting door mensen meer te laten wandelen en te fietsen via veilige routes. In de aanpak van verkeersknelpunten heeft de zwakste verkeersdeelnemer 'voorrang'.

Zorgen dat mensen mobiel blijven vergt dat we verschillende alternatieven voor de auto faciliteren om onze inwoners meer keuze te bieden. Door minder afhankelijk te zijn van enkel de auto, verminderen we de kans op vervoersarmoede. We zetten in op station Geldermalsen als OV-hub en lobbyen voor een status als intercitystation.

...en dit gaan we doen

- We intensiveren de lobby richting de provincie voor het versneld oplossen van de top 5 fietsknelpunten.
- Op de smalle dijkwegen in de Lingedorpen is het vaak erg druk. We zoeken daarom, in overleg met inwoners, naar mogelijkheden om het gebruik hiervan te ontmoedigen/beperken voor gemotoriseerd verkeer, bijvoorbeeld tijdens het toeristisch seizoen. Ook de hoeveelheid vrachtverkeer en parkeerdruk(te) in onze kernen willen we beperken.
- We blijven de Buurtbus en busverbindingen naar voorzieningen ondersteunen. Hiervoor maken we ons in regio samen sterk bij de regioraad Mobiliteit.
- Bij de grote infrastructurele projecten als de verbreding van de A2/A15 of het project Hoogfrequent Spoor staan we pal voor de leefbaarheid van onze kernen. De hinder tijdens en als gevolg van de werkzaamheden moet tot een minimum beperkt blijven.
- De aanpak knelpunten verkeersveiligheid in de kernen krijgt voorrang bij de uitvoering van de kernagenda's. Dit gaat vaak samen met de herinrichting van 30km-zones
- De ontsluiting van Hondsgemet en de Plantage is een groot probleem. Een aanpassing van het knooppunt N327-De Plantage-Hondsgemet is nodig. We gaan om tafel met Rijkswaterstaat, ProRail en provincie Gelderland om dit verkeersknelpunt op te lossen.
- We onderzoeken de mogelijkheid van extra carpoolplaatsen, inclusief vrachtwagenparkeerplaatsen, om en nabij de A2 en de A15. Daarmee voorkomen we parkeeroverlast.
- We promoten duurzaam verkeer o.a. via deelauto's.

10 – Natuur, Landschap & Milieu

DE FRUITGEMEENTE VAN NEDERLAND

Dit is onze visie...

West Betuwe is met zijn vele fruittelers dé fruitgemeente van Nederland. Ook hebben we diverse andere agrariërs in onze gemeente. Maar de gemeente biedt nog zoveel meer. Verschillende elementen in het landschap zoals de open velden, forten, kastelen, de prachtige kernen en het unieke rivierenlandschap maken de gemeente aantrekkelijk. Om de natuur te beschermen en te verbinden met ecologische structuren in de regio zijn delen van het landschap onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000.

Ondertussen zien we dat ons platteland en de beheerders van ons landschap steeds meer onder druk komen te staan. Er wordt voor veel thema's naar het platteland gekeken: voor het energievraagstuk, drinkwaterwinning, wateroverlast, droogte, stikstofproblematiek en het vergroten van de infrastructuur. Het landschap en haar beheerders hebben onze ondersteuning nodig. We wijzen dan ook een portefeuillehouder platteland aan om de belangen voor ons platteland binnen en buiten de gemeente te behartigen, in samenwerking met de andere plattelandsgemeenten van de P10. Landbouwbedrijven dienen de ruimte te krijgen om te ondernemen. Wanneer investeringen nodig zijn, dienen de randvoorwaarden hiervoor zoveel mogelijk te worden geschapen. Het is hierbij van belang onze doelen op het gebied van duurzaamheid, dierenwelzijn, energiebesparing, milieu en landschap niet uit het oog te verliezen.

We gaan met onze inwoners en ondernemers aan de slag om verder te verduurzamen en klimaatadaptie een vaste plek te geven in alles wat doen in onze buitenruimte. In 2050 is West Betuwe energieneutraal en klimaatadaptief ingericht.

...en dit gaan we doen

- We wijzen een portefeuillehouder Platteland aan om de belangen voor ons platteland te behartigen. We zoeken daarbij naar een eerlijke balans in ruimtebeslag, evenwicht in functies als bijv. zoekgebied drinkwaterwinning en fruitteelt.
- De agrarische sector verdient onze steun. We helpen agrariërs om te participeren in innovatieprojecten die leiden tot duurzame continuering van de agrarische sector.
- We werken een concreet maatregelenplan uit met de inwoners om kwetsbare locaties tijdens weersextremen te kunnen beschermen. Dit doen we vanuit kerngericht werken en de kernagenda's.
- Meer natuur, een schonere lucht en minder CO₂. Daar gaan we voor. Daarom planten we voldoende (nieuwe) bomen: 1 voor iedere gekapte boom en waar mogelijk meer.
- We realiseren voldoende biodiversiteit binnen en buiten de kernen. Dit doen we o.a. met landschapsprojecten door inwoners en Landschapsbeheer Gelderland.
- We behouden en verbeteren de kwaliteit van de Linge- en Waal-oevers.
- Voor wat betreft de energietransitie kijken wij altijd naar wat passend, haalbaar en betaalbaar is voor onze inwoners/ondernemers.
- We plaatsen geen grote windturbines meer en kijken naar alternatieven zoals waterkracht.

- Energiearmoede proberen we tegen te gaan door het stimuleren en subsidiëren van energiebesparende maatregelen. Daarbij streven we naar een eerlijke verdeling van de financiële lasten van de energietransitie.
- We werken voor de energiebesparende maatregelen (structureel) samen met het Energieloket en gaan in gesprek met het gebiedsfonds West Betuwe over hoe we gezamenlijk kunnen bijdragen aan leefbaarheid en verduurzaming.
- In Enspijk (aquathermie) en in Geldermalsen (restwarmte Fruitmasters) starten we twee pilots waarin we kijken naar een collectief warmtenet. We treffen voorbereidingen voor nog twee pilots. We onderzoeken daarbij nut en noodzaak van gemeentelijke investeringen én eigenaarschap in lokale (te ontwikkelen) warmtenetten.
- We gaan voor zonnepanelen op daken, niet op vruchtbare landbouwgrond. Wel zien we mogelijkheden langs de Betuwelijn en snelwegen.
- De capaciteit van het elektriciteitsnet heeft onze aandacht. Samen met de netbeheerder zoeken we naar oplossingen met draagvlak onder de inwoners.
- Wij starten een onderzoek naar (alternatieve) vormen van energieopslag in onze gemeente.
- Goed afval scheiden moet ook financieel lonend zijn voor onze inwoners. We onderzoeken hoe kostenefficiënt de huidige werkwijze van inzameling is.
- Oud papier wordt opgehaald door onze verenigingen. Deze inkomsten zijn belangrijk om financieel gezond te zijn. Ook blijven we zwerfafvalbrigades en opschoondagen ondersteunen.

11 – Veiligheid & Openbare Orde

ALERT EN DIENSTBAAR

Dit is onze visie....

De gemeente staat voor de opgave om West Betuwe de komende jaren veilig te laten blijven, zijn en voelen. Dit vraagt om een proactieve veiligheidsaanpak, waarbij vooruit kijken en ontwikkelingen nauwlettend monitoren van belang is. Dat doen we niet alleen. We werken samen met ketenpartners (Veiligheidsregio, Politie etc.), maar uiteraard ook met onze inwoners. Veiligheid raakt namelijk direct aan de leefbaarheid. In buurten waar bewoners zich thuis voelen, veel contact hebben met buurtbewoners en op een prettige manier met elkaar omgaan, is de kans om slachtoffer te worden van gewelddelicten of van inbraak kleiner dan in buurten met minder samenhang. Investeren in de sociale kwaliteit remt asociaal gedrag.

Tegelijkertijd sluiten we onze ogen niet voor ontwikkelingen als ondermijning en cybercriminaliteit. Deze vormen van criminaliteit moeten keihard aangepakt worden. Dat begint al bij bewustwording van het bestaan ervan. Communicatie is hierin belangrijk, ook als het gaat om persoonlijke veiligheid. Zo willen we aandacht voor nazorg bij gebruik van AED's en laten we verschillende hulpdiensten periodiek trainingen geven rondom brandveiligheid, buurtpreventie en tegengaan van criminaliteit.

Het tegengaan van criminaliteit moet wel proportioneel zijn ten aanzien van de inspanning van vrijwilligers en verenigingen. Bibob-toetsen voor maatschappelijke en culturele exploitanten, vergunningen voor kleinschalige, jaarlijks terugkerende evenementen en vergunningen voor openingstijden en terrasgrootte van horecagelegenheden moeten op eenvoudige wijze uit te voeren zijn. Aanvragers mogen niet vastlopen in een woud van regels. Als dit toch gebeurt, moet er één goed bereikbaar aanspreekpunt zijn die naast de aanvrager gaat staan en deze helpt bij de aanvraag.

...en dit gaan we doen

- We starten een lobby en onderzoek om op een vaste fysieke plaats in de gemeente een politiebureau loket voor onze inwoners te realiseren.
- In ons handhavingsbeleid geven we prioriteit aan criminaliteit met grote impact: ondermijning, drugsdealen en andere drugsproblematiek, dumping (chemisch) afval, (cyber)criminaliteit, dierenmishandeling en -verwaarlozing.
- Ook in het handhavingsbeleid handelen we mensgericht: de hoogte van dwangsommen moet in verhouding staan tot de geconstateerde overtreding.
- Gemeente en hulpdiensten geven periodiek trainingen rondom brandveiligheid, buurtpreventie en tegengaan van criminaliteit.
- In de herziening van de APV maken we mogelijk dat
 - Er meer ruimte komt voor horecaterrassen, qua grootte en seizoenen.
 - De openingstijden van dorpshuizen en horeca in de kernen worden verruimd.
 - Flitsvergunningen en meerjarige vergunningen voor evenementen mogelijk zijn voor jaarlijks terugkerende activiteiten /evenementen.
 - De Bibob-procedure voor maatschappelijke en culturele exploitanten wordt versneld.
 - Er komen (structurele, aangewezen) uitwijklocaties voor standplaatsen/markten wanneer zij plaats moeten maken voor anderen, bijvoorbeeld tijdens evenementen.
- We onderhouden het AED-netwerk in onze gemeente en nemen het initiatief tot de vorming van een netwerk voor nazorg bij gebruik.
- De traditie van vuurwerk afsteken rond de jaarwisseling blijft toegestaan. Wel hanteren we een proactieve aanpak van vuurwerkoverlast.

12 – Financiën

STABIEL EN BETROUWBAAR BEGROTEN

Dit is onze visie...

West Betuwe kent een groot, uitgestrekt gebied (230 km²) met een hoog voorzieningenniveau. Dit willen we graag zo houden. Daarom willen we een financieel robuuste gemeente zijn met een gezond financieel langetermijnperspectief. Dit vraagt van het bestuur dat zij zorgvuldig begroot en van de organisatie dat zij doelmatig optreedt bij de besteding van de beschikbare financiële middelen. Daarbij is een betrouwbare en accurate financiële administratie essentieel. Op dit vlak is een wezenlijke kwaliteitsverbetering noodzakelijk. Daarom willen we een afweging maken of we deze werkzaamheden door onze bedrijfsvoeringsorganisatie blijven laten uitvoeren of dat we die in onze eigen organisatie onderbrengen.

Verder zoeken we voortdurend naar mogelijkheden om kosten te besparen en subsidies te verkrijgen. We houden jaarlijks de begroting tegen het licht en kijken of budgetten nog nodig zijn. Daarnaast zorgen we voor een optimalisatie van onze (bedrijfsvoerings)processen. Het doel hiervan is om de zorgvuldigheid, kwaliteit en snelheid te bevorderen en op termijn hiermee tevens kosten te besparen binnen de bedrijfsvoering. Een laatste onderdeel in onze bedrijfsvoering waar we actief mee aan de slag gaan is het inkoopproces. Het accent moet liggen op kwaliteitsgericht én prijsbewust. We zoeken naar uitvoerders die binding hebben met West Betuwe en er trots op zijn om voor deze gemeente werk uit te voeren.

...en dit gaan we doen

- We zetten subsidiologen aan het werk die gespecialiseerd zijn in het verwerven van subsidies bij EU, Rijk en Provincie voor gemeenten en organisaties.
- De verbouwing van het gemeentehuis mag wat kosten, maar niet meer dan het huidige beschikbare krediet. Een aanvullend krediet is geen optie.
- Gemeentelijke belastingen mogen niet harder stijgen dan de inflatie.
- Ook in de komende periode komt er géén hondenbelasting.
- We onderzoeken mogelijkheden om via efficiënter werken de kostendekkendheid van de begraafplaatsen te verhogen naar 75%. Dit mag geen gevolgen hebben voor de leges.
- De actieve lobby richting het Rijk voor volledige compensatie (zorg)kosten (*Raden in verzet*) zetten we voort.
- We voeren een actieve arbeidscommunicatie om talentvolle medewerkers te werven en zo de inhuur te beperken tot specifieke expertise.
- Indien nodig lenen we op een doordachte manier geld om investeringen te financieren.
- We starten een onderzoek naar de voor- en tegenargumenten van het organiseren van de financiële administratie binnen de eigen organisatie.
- Een nieuwe indeling van de programmabegroting wordt mede gericht op kerngericht werken.